

ροφορίας ταῦτοχρόνους δι' ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ κοινοτικά καὶ συνοικιακὰ ἀκόμη σχολεῖα τῶν 43 τότε κοινοτήτων τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, διὰ τὸ 1884.

Ἐπομένως, εἰς τὴν στοιχειώδη μονογραφίαν ἐκάστου χωρίου, ποὺ ἐπιχειροῦμεν νὰ χαράξωμεν, θὰ προτάξωμεν ἀπὸ τὰ ἤδη γνωστὰ ἱστορικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ στοιχεῖα ὅσα ἀρκοῦν νὰ διαγράψουν σαφῆ εἰκόνα τῶν κυριωτέρων ἐποχῶν τοῦ καθενός· τελευταῖον δὲ θὰ συμπληρώσωμεν αὐτὴν μὲ τὴν νεωτέραν κοινωνικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν ἐξέλιξιν ἐκάστου ἐκ τῆς προσωπικῆς μας πείρας καὶ τῶν μαρτυριῶν αὐτοπτῶν ἀξιοπίστων, μὲ τὸν πόθον νὰ διασώσωμεν, ὅσον εἶναι δυνατόν, τὴν πραγματικὴν μορφήν τῶν οἰκισμῶν καὶ πολισμάτων τῆς ἄλλοτε σφριγηλῆς αὐτῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τὰ χωριά αὐτὰ ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἀ β ά σ σ ο

1.—Ἀ β ά σ σ ο ¹⁾), Ἀβάς-κιοϊ, ἢ Καπασύρται χωρίον, ἄλλοτε τὸ διαπρεπέστερον καὶ πολυανθρωπότατον τῆς Δέρκων. Ἐδῶ ἐστάθμευε μίαν νύκτα ὁ νεοδιοριζόμενος ἀπὸ τὴν Πύλιν ἀποστάριος τῆς Μολδάβας καὶ Βλαχίας ²⁾), καταλύων εἰς τοὺς ξενώνας τοῦ πρὸς ὅλην τὴν πολυπληθῆ συνοδείαν του καὶ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Διβανίου, ποὺ τὸν «ἀπέβγαζον» ρογένης ³⁾ τὸ 1786 φεύγων ἕως ἐδῶ.

Εἰς αὐτὸ διέμειναν, μεταξὺ ἄλλων, ὁ Γρηγόριος Γκίκας τὸ 1727, ἀπερχόμενος εἰς Μολδαυίαν καὶ ὁ διερμηνεὺς τοῦ στόλου Νικολ. Μαυδιά τὸ Βουκουρέστι.

Εἶναι μεσόγειον, δυτικῶς τοῦ Βυζαντίου, εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων.

Διὰ τὸ κλίμα του ἀποτελεῖ θέρετρον τῶν πλουσίων τοῦ ιη' καὶ ιθ' αἰῶνος.

Τὸ 1819 εἶχε σχολεῖον κοινόν, προαχθὲν εἰς ἑλληνικόν, ἦτοι ἀλληλοδιδασκικόν, ἰδρυθὲν ἀπὸ τὸν ἀπὸ Βιδύνης μητροπολίτην Δέρκων Γρηγόριον Γ', 1801—1821, ὁ ὁποῖος, χάριν αὐτοῦ, ἐκάλεσε τὸν ἐλλογιμώτατον Χῖον

1) Ἡ λέξις Αβ τουρκιστὶ σημαίνει κυνήγιον· ἀβάζ=φημισμένος. Ἴσως χωρίον ξακουστὸν διὰ τὸ κυνήγιόν του.

2) Διον. Φωτεινοῦ, Ἱστορία Λακίας κτλ Βιέννη 1819, τόμ. Γ', σ. 423.—Ν Βασιλειάδου, ἱατροῦ, «Εἰκόνες Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν», 1910, Κ' 176—186. Ἡ στέψις τοῦ Φαναριώτου ἡγεμόνος Γκίκα.

3) Ὁ Ν. Μαυρογένης, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ πολλὰ γράμματα, χάρις εἰς τὴν εὐφυίαν του, ἔγινε τὸ 1786 ἡγεμὼν Βλαχίας, τὸ 1788 καὶ Μολδαβίας καὶ ἀρχιστράτηγος τοῦ τουρκικ. στρατοῦ εἰς τὸν κατὰ τῆς Ρωσίας καὶ Αὐστρίας πόλεμον, ἀποκεφαλισθεὶς διὰ τὴν ἡττάν του τὸ 1789 εἰς τὴν Βουλγαρικὴν κώμην Βελᾶ.

Αθηνῶν Γαῖλα
Γιαννῶν
Ἡ ἐπαρχία
Δέρκων
«Θρακία»
τ. ΙΒ' 1939
σ. 171-173

